

%Hiekanjyvät

IHMISET LIIKKEELLÄ

#1
2012

ATTACIN ROOLI KRIISISSÄ - ARABIKEVÄÄN HEDELMÄT - KOHTI SUURYRITYSTEN EUROOPPAA?

Muutoksen edellytyksistä

TEKSTI MARJAANA VARMAVUORI

Tällä paikalla on yleensä totuttu lukemaan Attacin teemoissa syvällä olevien asian-tuntijoiden tiukkaa analyysiä globaalista talouspoliittisesta tilanteesta lukuisilla vuosilu-
vuilla ja historiallisella knoppitiedolla höystet-
tyinä. Tällä kertaa kynän varressa olen kuitenkin
minä, toinen kädessäsi olevan lehden päätoimit-
tajista, enkä voi hyvällä tahdollakaan väittää ta-
louspolitiikan tuntemuksen olevan suurimpia
vahvuuksiani. Minulla ei ole tarjota teille kuin
yksi vuosiluku ja se on 2011.

Kuten tietokirjailija ja aktivisti Teppo Eskeli-
nen toteaa tämän vuoden huhtikuussa ilmesty-
neen Occupy!-kirjan esipuheessa, ”näyttää siltä,
että elämme taas yhtä historian hulluista vuosis-
ta”. Eskelinen viittaa kommentillaan paitsi arabi-
kevään tapahtumiin myös maailmanlaajuiseksi
levinneeseen Occupy-liikehdintään. Vuosi 2011
synnytti pitkiin aikoihin laajimman ja voimal-
lisimman protestiliikehdinnän aallon. Eivätkä
liikkeelle lähteneet voimat suinkaan ole pysäh-
tyneet, vaikka kalenterit on vaihdettu uusiin ja
vuosi 2012 on jo pitkällä.

Maailman viimeaikaisten tapahtumien innoit-
tamana tätä lehteä lähdeittiin kokoamaan Ihmi-
set liikkeellä -teeman ympärille. Tästä lehdestä
voit lukea muun muassa Marokon Attacin kuulu-

misia, analyysiä arabikevään vaikutuksista ja pal-
jastuksia siitä, millaisia kapuloita Euroopan At-
tac -verkosto suunnittelee kapitalismin rattaisiin.
Myöskään Suomen kuulumisia ei ole lehteä teh-
dessä unohdettu. Täällä barrikadeille alettiin hi-
vuttautua hieman muuta maailmaa myöhemmin.
Yksi lehden artikkeleista kertoo Suomen Occupy
/ Torikokous -liikehdinnästä.

Seitsemän ja puoli kuukautta Helsingin kaupun-
gin hienoa keinonurmea uhannutta telttakylää ei
voi oikeastaan edes tituleerata surullisenkuului-
saksi, koska kovin kuuluisaa protestileiristä ei kos-
kaan tullut. Protestia koskeva uutisointi keskittyi
ikävällä tavalla nurmikon hyvinvoinnin kaltaisiin
epäolennaisuuksiin. Leirin surullisesta kohta-
lostä ei kuitenkaan missään nimessä sovi syyt-
tää yksin mediaa. Suomen valtausleirit eivät yk-
sinkertaisesti houkuttelleet mukaan kovin suuria
ihmismassoja. On hyvä kysymys miksi näin on.

Tässä kohtaa minun on viitattava Eeva Talvi-
kallion tähän lehteen kirjoittamaan artikkeliin
Tule hyvä Eurooppa. Talvikallio käsittelee kirjoj-
tuksessaan todellisen vastavoiman syntymisen
edellytyksiä. Muutoksen tiellä tarvitaan paitsi
kokonaisvaltaisia analyttisiä ratkaisuehdotuk-
sia, myös ruohonjuuritason laajaa mobilisaatio-
ta tavoitteiden toteuttamiseksi. Polttava kysy-

mys on, onnistuuko näiden kahden yhdistäminen.

Mitä tulee vastaukseen Suomen Attacin kohdal-
la, paremminkin nämä kaksi asiaa voisivat yhdis-
tyä. Attacimme suoltaa toinen toistaan viiltäväm-
piä analyysejä olevasta ja visioita tulevasta, mikä
on, kuten todettu, äärimmäisen tärkeää. Hienot
ajatukset kuitenkin taipuvat aivan liian harvoin
toiminnaksi, eikä ihme. Moni teistä lukijoista var-
masti yllättyisi, jos tietäisi kuinka pieni joukko
aktiiveja tälläkin hetkellä pyörittää Attacin toi-
mintaa. Siihen nähden olemme saaneet aikaan ai-
van valtavasti. On kuitenkin sanomattakin selvää,
että mukaan kaivattaisiin kipeästi lisää ihmisiä.

Itse emmin pitkään toimintaan mukaan lähte-
mistä. Luin kiltisti Hiekanjyväni, kävin kuunte-
lemassa itseäni viisaampina pitämieni puheita
erilaisissa tilaisuuksissa, ja olin vakuuttunut, ett-
en tiedä tarpeeksi Attacin teemoista voidakseni
ryhtyä aktiiviksi. Ja tässä sitä ollaan, Hiekanjyviä
päätoimittamassa. Jotta analyysi johtaa tekoihin,
on Attacin sanomaa kyettävä popularisoimaan.
Pelkkä intellektuaaliaktivismi ei tätä maailmaa
muuta. Mukaan tarvitaan myös niitä, jotka ajatte-
levat samoin, mutta eivät osaa sanoa sitä talous-
tieteen terminin.

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 02» Muutoksen edellytyksistä
- 03» Attacin rooli suuressa draamassa
» Kohti suuryritysten Eurooppaa
- 04» Kohti suuryritysten maailmaa
- 05» Tule hyvä Eurooppa
- 06» Globattac ja WSF:n suunnittelukokous
- 07» Profiilissa Attac Marokko
- 08» Suomi ja kansainvälinen valtausliike
- 09» Liikkeet ja vaikuttamisen tila
- 10» Kuka osti Arabikevään hedelmät?
- 11» Uusklassisella kasvumallilla ei ole vastinetta todellisuudessa

KANNEN KUVA MARISSA VARMAVUORI

VASTARINTAKUVA TÄLLÄ PALSTALLA JULKAISTAAN KULUVAN KVARTAALIN VASTARINTAKUVA.

Tunisin pääkadulla Habib Bourguiballa sijaitsevan teatterirakennuksen seinään oli piirretty suuri nyrkki, jonka alla luki Tunisian naiset.

Attacin rooli suuressa draamassa

TEKSTI HEIKKI PATOMÄKI

Sosiologi Theda Skocpol esittää Open Democracy verkkojulkaisun haastattelussa, että talousriisit ovat myös valtakampailun hetkiä. ”Modernien demokratioiden historian keskeinen opetus on, että kriisi ei itsessään tuota mitään tiettyä vastausta: kriisi yksinkertaisesti vain luo tilaisuuden hyvin valmistautuneille”. Skocpol jatkaa: ”Historia osoittaa myös, että mitkä tahansa voimat ja ideat, jotka ovat vallitsevia tai voimistumassa kriisin alla, tulevat yleensä vahvistetuiksi tai omaksutuiksi kriisin aikana”.

Skocpolin mukaan globaali rahoitusmarkkinakriisi – jonka jatkoa käynnissä oleva eurokriisi on – kehittyi tilanteessa, jota on leimannut vapaiden markkinoiden ideologian johtoasema ja ay-liikkeen pitkäaikainen heikkeneminen. Hallitusten ja valtioiden nähdään seisovan edistyksen tiellä. Siksi ratkaisua etsitään ensisijaisesti valtioiden kurinalaistamisesta.

Aluksi globaaliin rahoituskriisiin reagoitiin jopa yllättävän keynesiläisesti. Taantuma lisäsi menoja automaattisten keynesiläistyyppisten mekanismien ja harkinnanvaraisten elvytyspakettien kautta, mutta samalla myös vähensi valtioiden verotuloja. Nopeasti syntyneet alijäämät kasvattivat julkista velkaa, joissakin tapauksissa dramaattisesti.

Ilman pelastus- ja elvytystoimenpiteitä maailmantalous olisi kuitenkin ajautunut lamaan, joka olisi muistuttanut 1930-luvun suurta lamaa. Toimenpiteet olivat perusteltuja, vaikkakin monien mielestä riittämättömiä kun otetaan huomioon kriisin vakavuus.

Seurauksena pelastusoperaatioista oli julkisen velan kasvu, joka pian osoittautui ongelmaksi var-

sinkin Euroopassa EMU:n heikkouksien ja sisäisten ristiriitojen vuoksi. Tässä vaiheessa komissio ja eurooppalaiset poliitikot Angela Merkelin johdolla alkoivat reagoida kriisiin vallitsevan ideologian mukaisesti eli luomalla tiukan ehdollisia velkapaketteja. Apupakettien ehtona on spartalainen säästökuuri, jota on jo vuosikymmeniä sovellettu vaikeuksiin joutuneiden kehitysmaiden ”rakenteelliseen sopeuttamiseen” – yleensä huonolla menestyksellä.

Aivan kuten Skocpol esittää, kriisiä on sen toisessa vaiheessa käytetty nimenomaan vallitsevan talousopin vahvistamiseen. Uuden eurooppalaisen budjettikurisopimuksen tarkoituksena on luoda perustuslakiakin vahvempi oikeudellinen suoja erityisille sisällöllisille talouspoliittisille periaatteille. Budjettikurisopimuksen poikkeustilavaltuudet sotivat demokratian peruseriaatteita vastaan.

Kriisi on saanut aikaan myös vastareaktion. Espanjan 15-M-protestiliike syntyi toukokuussa 2011, ja se on sittemmin inspiroinut vastaavia joukkoliikkeitä muuallakin, kuten Occupy-mielenosoitukset Yhdysvalloissa ja myös Suomessa. Skocpolin arvio liikkeestä ei ole kovin mairitteleva. Vaikka liike onnistui avaamaan keskustelun eriarvoisuuden jyrkästä lisääntymisestä erityisesti Yhdysvalloissa, se ei ole osoittanut mitään organisoitumisen merkkejä. ”Telttakaupunkien rakentaminen on taktiikka, joka voi toimia kuusi viikkoa, mutta sen jälkeen täytyy siirtyä seuraavaan vaiheeseen.”

Mielipidetiedustelujen mukaan Espanjan 15-M-liikkeellä on kuitenkin kansalaisten enemmistön tuki takanaan. Keväällä 2012 käydyt Kreikan par-

”

Kriisi luo tilaisuuden hyvin valmistautuneille.

lamenttivaalit, Ranskan presidentinvaalit ja Italian paikallisvaalit kertovat yhtäältä äänestäjien siirtymisestä vasemmalle ja toisaalta suuresta protestista valtapuolueita vastaan. Myös vaihtoehtoista Eurooppaa ajavat järjestöt ja verkostot ovat aktivoituneet kiitettävästi vuosien 2011-12 aikana.

Elämme historiallisessa murrosvaiheessa. Komissio, Merkel ja pääosa europoliitikoista jatkavat yritystään ratkaista kriisi rakenteellisen sopeuttamisen ohjelmilla ja vallitsevan talousopin kiinnilukitsemisella. Näiden yritysten tosiasialliset vaikutukset kääntyvät kuitenkin omia tarkoituksiaan vastaan. Myös hyökkäystä demokratiaa vastaan on vaikea oikeuttaa.

Kansalaisten ja liikkeiden vastareaktiot avaavat tilaa vaihtoehdoille, joita euroeliitti yrittää samaan aikaan perustuslaillisesti sulkea pois. Ilmassa on suuren draaman aineksia, vaikka politiikan päävirran suunnan muuttaminen tuleekin viemään vuosia.

Attacin tehtävä on osallistua tähän suureen draamaan tekemällä kärsivällistä työtä vapaaman, tasa-arvoisemman ja demokraattisemman maailman puolesta. Kriisissä on paljolti kyse juuri niistä samoista globaalin rahoitusjärjestelmän aiheuttamista ongelmista, joita korjaamaan Attaliike alun perin luotiin.

Kun murros alkaa, Attacin ajamat ideat nousevat politiikan valtavirtaan aivan uudella tavalla. Kuten Schopenhauer totesi aikoinaan: ”Jokainen hyvä idea kulkee kolmen vaiheen läpi. Ensimmäisessä vaiheessa idea julistetaan idioottimaiseksi. Toisessa vaiheessa sitä vastustetaan katkerasti. Kolmannessa vaiheessa se toteutetaan”. ●

Kohti suuryritysten Eurooppaa

Eurokriisi loi suuryrityksille korkeat odotukset. Uusi tilanne loi mahdollisuuden toteuttaa vuosia haikaillut ja toteuttamatta jääneet muutokset Euroopassa. Vuoden 2011 Brysselissä lobbarit menestyivät, ja lisää on odotettavissa.

TEKSTI KENNETH HAAR SUOMENNOS MARKO JUUTINEN

Eurokriisin seurauksena Euroopan unionin luonne on muuttunut. Merkittäviä askeleita yhteisen talous- ja finanssipolitiikan kehittämiseksi on otettu, ja lisää on luvassa. Nykyinen suurten yritysten voimakkaasti tukema integraatiopolitiikka on kunnianhimoista ja menestysten leimaamaa. Monet jäsenvaltioiden kurinalaistamiseksi suunnitellut muutokset, jotka viimeisen kymmenen vuoden aikana ovat jääneet vaille kannatusta, on nyt viety läpi – ratkaisuna kriisiin. EU:n uutta lainsäädäntöä pidetään kuitenkin hyvin kiistanalaisena. Ammattiyhdistykset ja kansalaisjärjestöt ovat protestoineet ”autoritaariseksi uusliberalismiksi” kutsumaansa kehitystä. Huudot ovat kuitenkin jääneet vaille vastakäikua ja mitä ilmeisimmin valittu suunta pidetään.

SUURYRITYSTEN AGENDA

Elinkeinoelämän lobbareilla on vuosien turhautuneisuuden jälkeen tilaisuus huokaista. Vuoden 2000 maaliskuussa BusinessEurope (BE), eurooppalaisten työnantajajärjestöjen keskusliitto ja Euroopan teollisuusyrittäjien pyöreä pöytä (European Roundtable of Industrialists, ERT), Euroopan suurimpien yritysten johtoportaiden eliittiryhmä eivät voineet kuin iloita Lissabonin strategian hyväksymisestä. Siinä Euroopan kansainvälinen kilpailukyky nostettiin unionin päätavoitteeksi. Käytännössä termi tarkoittaa yritysten etujen nostamista politiikan tavoitteeksi kaikessa, missä se suinkin on mahdollista. Niinpä komissio alkoi suunnitella eläkejärjestelmän ja työmarkkinoiden uudistamista sekä tuottaa

”

Kilpailukyky nostettiin unionin pää-tavoitteeksi.

ohjeistuksia jäsenvaltioiden budjettien pohjaksi suuryritysten toivomalla tavalla ”kilpailukyvyn” edistämiseksi.

Lissabonin strategian täytäntöönpano törmäsi lobbareiden suureksi harmiksi silloiseen EU-lainsäädäntöön. Siinä ei juuri sallittu unionin puuttumista jäsenvaltioissa araksi koettuihin politiikan alueisiin, kuten työläinsäädäntöön, tulopoliittisiin neuvotteluihin ja budjettiin. Viimeksi mainittuun liittyen ERT (Euroopan teollisuusyrittäjien pyöreä pöytä) ehdotti vuonna 2002, että kehysriihen aikana kansallista budjettisuunnittelua ja finanssipolitiikkaa tulisi voida tarkastella unionin tasolla. Komissio pyrki olemaan

aloitteellinen, mutta jäsenvaltioissa poliittinen tahto ei riittänyt päätösvallasta luopumiseen.

“KIITOS KREIKAN KRIISILLE!”

Tilanne kuitenkin muuttui eurokriisin myötä. Vuoden 2011 tammikuussa järjestetyssä konferenssissa entinen komissaari Mario Monti saatoi onnellisena kiittää Kreikan kriisiä, ja sen hän tekikin! Suuryritysten ja komission ehdotukset, jotka vielä Montin kaudella vuonna 2005 hylättiin, olivat nyt toteutumassa. Vuoden kuluessa pienen lumivyöryn tavoin vietiin läpi ERT:n asettamien suuntaviivojen mukaisia ehdotuksia, luotiin mekanismi jäsenvaltioiden budjettien tarkkailemiseksi sekä talous- ja finanssipolitiikan kontrolloimiseksi. Tämä tarkoitti sääntelyä makrotalouden epätasapainon korjaamiseksi unionin tasolla. Käytännössä neuvostolle ja komissiolle annettiin valta sakottaa kaikkia niitä jäsenvaltioita, jotka eivät tarpeeksi tiukasti sääntelisi palkkojen kehitystä ja niiden joustavuutta. Lisäksi neuvosto ja komissio voisivat aiempaa helpommin puuttua suoraan valtioiden budjettikehyksissä tehtäviin poliittisiin painotuksiin – aina kilpailukyvn edistämiseksi.

Muut lobbausjärjestöt, kuten BusinessEurope (BE) seurasivat prosessia tarkasti. Lehdistössä, virkamiestapaamisissa, päättäjille suunnatuin kirjein sekä erilaisissa konferensseissa järjestö antoi voimakkaan tukensa reformeille pyrkien vahvistamaan niitä. BE painotti komission roolia EU:n tärkeimpänä toimielimenä, sillä neuvostolla on vahvemmat kytkökset kansalliseen politiikkaan.

KOHTI UUSIA VOITTOJA

Vaikka muutostahti on vuodesta 2011 lähtien ollut reipas, ja huolimatta siitä, että suurin osa elinkeinoelämän lobbareiden tavoitteista on

jo toteutunut, eivät järjestöt osoita tyytymisen merkkejä. Tänä vuonna täyden lainvoimansa saava uusi talouspoliittinen hallintajärjestelmä (kts. Patomäki tässä numerossa) ei riitä, vaan lisää on tehtävä suuryritysten Euroopan luomiseksi. BusinessEurope tavoittelee budjettiunionia, jossa autoritääriinen uusliberalismi sinetöidään unionin tulevaisuudeksi erityisesti euroalueella. Tavoitteet muistuttavat kovasti Saksan hallituksen ja komission maaliskuisia ehdotuksia tiukemman yhteisen finanssipolitiikan rakentamisesta.

Myös yhteismarkkinoiden toteuttaminen on antanut aihetta tyytymättömyyteen työnantajien keskuudessa. Unionin työläinsäädöntöä, elintarvikkeita, ilmastonsuojelua ja monia muita politiikan alueita koskeva sääntely on johtanut ristiriitatilanteisiin täytäntöönpanossa. Usein konfliktitapaukset viedään Euroopan tuomioistuimeen, joka sanoo asiassa viimeisen sanan. Oikeuskäsittely taas merkitsee ratkaisun saamisen venymistä, mikä on saanut BusinessEuropen ajamaan hallinnon kehittämistä ja täytäntöönpanon tehostamista. Mario Monti on ehdottanut, että tuomioistuimen sijaan komissio voisi tehdä päätöksiä – kätevä, teknokraattien ratkaisu, ja syvästi epädemokraattinen.

EUROPE INC.

Viimeisenä mutta ei vähäisimpänä muutamia pyöreän pöydän (ERT) tämän vuoden tammikuusta lähtien levittämiä ajatuksia eurooppalaisen kilpailukyvn edistämisestä. Ensinnäkin koko voimassa oleva lainsäädäntö tulisi tarkastaa tarkoituksena poistaa kasvua rajoittavat säädökset. Toiseksi, kaikki sellaiset säädökset, joiden positiivista vaikutusta talouskasvuun ei ole kyetty todistamaan, tulisi lykätä kunnes positiivinen vaikutus

voidaan todentaa. Kolmas kohta liittyy sääntelyyn tulevaisuudessa. Lakiehdotukset ja muutokset tulisi hyväksyttää riippumattomalla taholla, jotta varmistettaisiin niiden vaikutus talouskasvuun. Riippumaton valintamenettely näyttäisi ehdotuksille joko vihreää tai punaista valoa – luotaisiin uusi portinvartija poliittisen agendan muodostuksen ulkopuolelle.

ERT:n esittämät ajatukset epäilemättä tarkoittaisivat elinkeinoelämän etujen institutionalisointia lakikeskustelun jokaiselle tasolle, mikä olisi äärimmäisen kiistanalaista ja suorastaan provo-soivaa. Vaikka eihän sitä koskaan tiedä. Joskaan komissio tai kansalliset hallitukset eivät vielä ole mitenkään reagoineet näihin ehdotuksiin, ovat ne kaikessa muussa ja suurella tarmolla toteuttaneet suuryritysten etuja näiden parin kuluneen viime vuoden aikana. Ja suunta pysynee samana, ellei se kohtaa laajaa vastarintaa.

Kirjoittaja toimii tutkijana Corporate Europe Observatoryssa.

”

Käytännössä neuvostolle ja komissiolle annettiin valta sakottaa kaikkia niitä jäsenvaltioita, jotka eivät tarpeeksi tiukasti sääntelisi palkkojen kehitystä ja niiden joustavuutta. Lisäksi neuvosto ja komissio voisivat aiempaa helpommin puuttua suoraan valtioiden budjettikehyksissä tehtäviin poliittisiin painotuksiin.

Kohti suuryritysten maailmaa

Kenneth Haarin artikkelissaan esittämä kehityssuunta kohti ”autoritaarista uusliberalismia” Euroopassa näyttää olevan trendi myös globaalisti.

TEKSTI MARKO JUUTINEN

William I. Robinsonin ja Jerry Harrisin mukaan uusliberalistista ”transnationalistista kapitalistista luokkaa” rakentavat IMF, Maailmanpankki ja WTO. Kak-sikon mukaan Maailman talousfoorumi (World Economic Forum, WEF) vastaa poliittisen agendan suunnittelusta. William Carrollin mukaan politiikkaohjelmia tuotetaan lobbausjärjestöissä ja niitä levittävät poliittiset ryhmät, kuten vuotuisen talouselämän, median tai politiikan vaikuttajia kokoava epävirallinen Bildenberg-konferenssi. Carrollin mukaan uusliberalismi kytkeytyy tietoiseen projektiin rakentaa transnationaali kapitalistinen luokka, suuryritysten maailma suuryritysten etujen mukaisella tavalla. Haarin kuvailemat lobbareiden ongelmat selittyvät myös Carrollin mukaan sillä, että yrityksiä koskeva lainsäädäntö on ollut pitkälti kansallista.

BusinessEurope (BE) eli eurooppalaisten työnantajajärjestöjen keskusliitto ja Euroopan teollisuusyrittäjien pyöreä pöytä (European Roundtab-

le of Industrialists, ERT) ovat osa laajempaa verkostoa. Transatlanttisella alueella merkittävien toimija on TABD (Transatlantic Business Dialogue). Sen tavoitteita kuluvalle vuosisadalle on syventää ja laajentaa transatlanttisia markkinoita, poistaa kaupan esteitä luomalla työpaikkoja ja talouskasvua, sekä vahvistaa WTO:ta ja globaalia integraatiota luomalla valmiita käytäntöjä laajemmalla pohjalla sovellettavaksi. Myös BE on sitoutunut TABD:in tavoitteisiin ohjelmassaan Jobs and Growth, Through a Transatlantic Economic and Trade Partnership. Toisin sanoen, globaalia markkinapaikkaa visioivat myös Atlantin toisella puolella vaikuttavat suuryritysten etujärjestöt pitkälti samalla tavalla kuin ne tekevät Euroopassa. Prosessit ovat limittäisiä ja toisiaan tukevia. TABD määrittelee alueellisen integraation globaalin integraation välivaiheeksi.

Lissabonin sopimuksen jälkeen komissiolla on ollut päävastuu unionin taloussopimusten esittelyssä ja neuvottelussa. Siksi ei pidä ihmetellä, että

”

Unionista voi luoda tehokkaan integraation moottorin.

tänä vuonna solmittavasta vapaakauppasopimuksesta EU:n ja Kanadan välillä (CETA) tai EU:n ja USA:n välisestä työpaikkoja ja kasvua luovasta sopimuksesta, ei juuri puhuta. Niistä sietäisi kylä puhua, koska tavoitteet kaupan syventämisen tässä vaiheessa tarkoittavat valtion talouspoliittisen sääntelyvallan purkamista ja kaupan ulottamista kaikille aloille, myös palveluihin. Euroopan yhteismarkkinoiden suuri puute on juuri palveluiden vapaan kaupan puuttuminen. Sama ongelma pätee transatlanttisissa suhteissa ja globaalisti. TABD:in ja BusinessEuropeen mukaan palveluiden vapauttaminen lisäisi kasvua ja tukisi työllisyyttä.

Samalla kun eurokriisi voimistaa talousunionin kilpailukykyä tukevaa kehitystä – uusliberalisaatiota, se vahvistaa suuryritysten intressien toteutumista myös globaalisti. EU:n vahvistetun vakaussopimuksen myötä unionista voi luoda tehokkaan integraation moottorin, joka tukee transatlanttista ja globaalia lähentymistä suuryritysten ehdoilla.

Tule hyvä Eurooppa

Eurooppa muuttuu, mutta muutoksen suuntaa ei ole vielä määrätty. Syrjässä vallan näyttämöiltä on käynnissä lukuisia aloitteita maanosan tulevaisuuden uudelleenmäärittelemiseksi, mutta ne ovat toisistaan irrallisia ja vailla massojen tukea. Todellisen vastavoiman synty edellyttäisi rajat ylittävää yhdistymistä ja visioiden popularisointia valtaväestöä liikuttaviksi. Olisiko Euroopan Attaceista intellektuaaliktivismiin ja ruohonjuuriliikehännän yhdistäjäksi?

TEKSTI Eeva Talvikallio KUVA Reetta Pekkanen

Tammikuussa 2012 joukko eurooppalaisia aktivisteja kokoontui Barcelonan keskustelemaan eurokriisistä ja sen vaihtoehtoisista ratkaisutavoista. Kyseessä oli kaksi kertaa vuodessa järjestettävä Euroopan Attac-verkoston (EAN) kokous, ja osallistujia oli paikalla kymmenestä Euroopan maasta, mukaan lukien Suomesta, Saksasta, Ranskasta, Islannista ja Kreikasta. Toisin kuin Euroopassa tällä hetkellä valtaapitävä eliitti, Barcelonassa kokoontuneet aktivistit uskovat, että nykyiselle epädemokraattiselle ja taloudellisesti toimimattomalle kriisinhoidon politiikalle on olemassa toimivampia, demokraattisempia ja oikeudenmukaisempia vaihtoehtoja. Toisin kuin valtaeliitillä, heillä on myös oikeasti halua löytää nuo vaihtoehdot.

Puolivuosittaisia EAN-kokouksia on järjestetty jo kauan. Kokoukset tuovat eri Euroopan maiden Attacien edustajat yhteen keskustelemaan ajankohtaisista globaalitalouden aiheista ja hahmottelemaan yhteisiä linjauksia ja kampanjoita. Verkostossa tehty yhteistyö vahvistaa maakohtaista toimintaa antamalla sille kansainvälistä kaiku-pohjaa, rikastuttaa järjestön analyysijä tuomalla yhteen erilaisia näkökulmia samoihin ongelmiin ja on yleisesti ottaen luontevaa järjestölle, jonka kantavat teemat ovat maailmanlaajuisia.

EUROOPAN ATTACIEN YHTEINEN VISIO

Kansainvälinen yhteistyö on helpommin sanottu kuin tehty. Se edellyttää kommunikointia yli monien rajojen: valtioiden, kulttuurien, kielten...

KUVA: Barcelonan kokoustajat

Käyttökieli englantia ei ole verkostossa kenenkään äidinkieli, mikä tekee keskustelusta tasa-arvoisempaa mutta on myös omiaan aiheuttamaan tulkintavaikeuksia ja tuottamaan yhteislausuntoihin epämääräistä euro-englantia. Yksityiskohdaisia yhteisiä linjauksia ei jaetuista tavoitteista huolimatta ole helppo laatia, koska yksi ja sama ehdotus resonoi eri maissa eri tavoin. Resurssien puute – niin inhimillisten kuin taloudellisten – vaikeuttaa varsinkin pienempien Attacien osallistumista yhteistyöhön. Käytännössä ne Attacit, joilla on enemmän palkattua ja/tai vapaaehtoista aktivistivävoimaa, ovat aktiivisempia ja saavat kantojaan helpommin läpi verkoston agendalle. Haasteet ovat pitkälti samoja kuin valtiotason kineuvotteluissa.

Haasteista huolimatta rajat ylittävissä yhteistyössä syntyy toisinaan jotain hienoa. Barcelonassa, pitkiksi venähtäneiden keskustelujen tuloksena syntyi periaatelinjaus: "Seitsemän periaatetta yhteiskuntiemme vapauttamiseksi rahoitusmarkkinoiden ylivallasta". Linjauksessa listataan seitsemän toimenpidekokonaisuutta, joiden tavoitteena on irrottaa valtioiden rahoitus markkinoista, lopettaa sietämättömäksi ja kestäväksi paisunut velkakriisi oikeudenmukaisella tavalla ja vahvistaa valtioiden taloutta pitkällä aikavälillä menojen leikkaamisen sijaan tuloja kasvattamalla. Lisäksi pyrkimyksenä on vähentää markkinoiden rakenteellista epävakautta, muuntaa pankkisektori kokonaisvaltaisesti paremmin reaalitalouden tarpeita palvelevaksi ja yhteiskunnan ekologista siirtymää tukeväksi, varmistaa ihmisten ja luonnon hyvinvointi ja perusoikeuksien täyttyminen kaikkialla Euroopassa sekä vahvistaa demokratiaa. Tavoitteet ovat vähintäänkin kunnianhimoisia, elleivät jopa utopistisia, mutta johan sen ovat nykyiset valtaapitävätkin todenneet: nykymeno ei yksinkertaisesti voi jatkua. Jotain Euroopassa on muutettava, ja pian.

KONFERENSSEILLA PAREMPAAN EUROOPPAAN?

Ja Eurooppahan muuttuu, halusimme tai emme. Valtamediaista välittyvän kuvan mukaan edessä on väijäämätön luisu kohti autoritaarista, valikoivasti uusliberaaleja talousoppeja (voitot yksityistetään, velat kansallistetaan) noudattavaa liittovaltiota, jossa päätöksiä diktatoivat EU:n toimielimet ja IMF – oikukkaiden, anonyymien rahoittajien ailahduksia myötäillen – ja jossa kansalaisten oikeudet typistytävät kuluttajavalintoihin. Samaan aikaan syrjässä nykyisistä valtakeskuksista käy kuitenkin kuhina: aloitteita demokraattisemman, oikeudenmukaisemman, ekologisemman – yksinkertaisesti *paremman* – Euroopan, ja sen myötä maailman, rakentamiseksi on käynnissä lukuisia. Joint Social Conference, Another Road for Europe, EU in Crisis, Alter Summit... Tänä vuonna on ollut useita erilaisten verkostojen järjestämiä konferensseja, joissa laadituista ehdotuksista monet ovat lähes identtisiä.

Vaikka eri prosesseissa on osittain samat toimijat, etenevät ne kuitenkin edelleen melko irrallisina. Kansalaisyhteiskunnan todellista, valtioiden, järjestökoalitoiden ja aatteellisten taustojen rajat ylittävää yhdistymistä hidastavat muun muassa käynnissä olevien aloitteiden paljous sekä kaikkia vaivaava resurssien puute. Vain harva onnekas saa palkkaa vallitsevan hegemonian murtamiseen ja yhteiskunta- ja talousjärjestelmän

täydelliseen murrokseen pyrkivästä toiminnasta, joten työtä tehdään palkkatöiden, opintojen ja tutkimusten ohella (ja usein niiden kustannuksella). Euroopan uudelleenrakentaminen vaatisi aikaa ja kärsivällisyyttä, mutta akuutti kriisi ja valtaeliitin kovenevat otteet sen edessä huutavat reagoimaan nopeasti.

NELJÄ EDELLYTYSTÄ VAIKUTTAVALLE VASTARINNALLE

EUobserverille ja Guardianille aiemmin työksseen Brysselistä raportoinut Leigh Phillips arvioi toukokuussa Brysselissä pidettyä EU in Crisis-konferenssia varten laatimassaan esseessä ”Revolt brewing across Europe? Don’t get out your pitchforks and torches just yet” EU:n kriisipoliittikkaan reagoivan kansanliikehännän tilaa. Phillipsin karu analyysi on, että ihmiset voivat kansallisella tasolla osoittaa mieltään niin massiivisesti kuin sielu sietää eikä se tule hetkauttamaan Euroopan päättäjiä. Markkinoiden luottamus, suuryritysten toimintaedellytykset ja euro yksinkertaisesti painavat vaakakupissa enemmän kuin kansalaisten mielipide tai perusoikeudet.

Sellaisen vastarinnan syntymiselle, joka vaikuttavuudessaan pakottaisi Brysselin reagoimaan, Phillips listasi neljä edellytystä. Ensimmäinen on kritiikin kohdentaminen oikealle taholle: Euroopan unioniin ja sen epädemokraattisiin rakenteisiin. Tämä askel on monella taholla jo otettu, ja rakentavaa, Eurooppa-myönteistä EU-kritiikkiä on syntynyt – siitäkin huolimatta, että valtame-

diassa yksinoikeus EU:n kritisoinniseen tuntuu yhä olevan kansallismielisillä populistilla. Toinen edellytys on uudenlaisten Eurooppa-visioiden luominen, ja edellä mainitut aloitteet ovat vain muutamia esimerkkejä, jotka osoittavat tämänkin vaiheen olevan jo käynnissä.

KUINKA SAADA LIIKKEELLE KRIITTINEN MASSA?

Kolmas Phillipsin listaama edellytys on sellaisen pan-eurooppalaisen ruohonjuuritason aktivistiverkoston synnyttäminen, joka kykenee laittamaan liikkeelle laajaa, ylikansallista kannatusta saavia toimintakutsuja. Espanjan 15M ja maailmanlaajuinen Occupy-liike sivujuonteineen (mm. Blockupy Frankfurt) ovat saaneet ihmisiä yhtä aikaa liikkeelle ympäri maailman, mutta lähinnä reaktiona paikallis- ja kansallistasolla koettuihin ongelmiin. Ruohonjuuridemokratian opettelun ja paikallisaktiivisuuden lomassa ei yksinkertaisesti ole ehditty tai voitu laatia sellaisia kokonaisvaltaisia analyysejä, tavoitteita ja toimintasuunnitelmia, joita Euroopan rakenteelliseen muutokseen pyrkivän kansainvälisen muutostrintaman synnyttäminen vaatisi. Akateeminen konferenssiväki puolestaan suoltaa tahollaan visioita ja ratkaisuehdotuksia, muttei ole osannut (tai edes yrittänyt?) mobilisoida kansojen syviä rivejä intellektuaaleihin maailmankansalaisiin vetoavien tavoitteidensa taakse. Olisiko näitä kahta muutosvoimaa mahdollista saada kohtaamaan?

Phillipsin listan neljäs ja viimeinen edellytys vai-

kuttavan vastavoiman synnylle on rajat ylittävien yleislakkojen ja suoran toiminnan synnyttäminen. Olisi kyettävä käynnistämään jotain niin massiivista, että se vastaisi päättäjille uhkaavuudessaan markkinoiden totaalista luottamuksenmenetystä. Tämä puolestaan vaatisi myös yhteiskunnan perinteisten muutosvoimien, ammattiliikkeiden, aktiivisten mukaantuloa. Ne olisi saatava ulos kansallisista ja alakohtaisista poteroistaan, kenties jopa hylkäämään joitain liittokohtaisia tavoitteitaan, kohtaamaan kokonaiskuva ja vaatimaan: ”kaikki Euroopan kansalaiset, yhtykää!” Vaatimus voi vielä tuntua liialliselta, mutta se palvelisi pitkällä aikavälillä myös ammattiliikkeen omaa etua.

ATTAC MUKANA MUUTOKSESSA

Euroopan Attacit ovat aktiivisesti mukana uuden ruohonjuuriliikehännän ytimessä. Eritoten Espanjassa Attacin rooli 15M-liikehännän sisällä globaalitalouden asiantuntijana on suuri. Attacin verkostossa seurataan tiiviisti myös vaihtoehtoisia Eurooppa-visioita kehittelevien prosessien etenemistä sen lisäksi, että tarjolle pyritään tuomaan oma vaihtoehtoinen visio paremmasta Euroopasta. Olisiko Attacista näiden kahden ulottuvuuden – analyyttisten ratkaisuehdotusten ja näkyvän toiminnan – yhdistäjäksi? Kenties, mutta se edellyttäisi, että järjestölle tuo rooli mielletäisiin ja että jäsenistön passiiviset massat aktivoituisivat sen toteuttamiseen.

Keskustelu Attacin roolista Euroopan murroksen sydämessä aloitettiin Barcelonassa, ja se jatkuu edelleen kaikille avoimena. Jos siis nyky-Eurooppa tympii eivätkä kansallismieliset näennäisratkaisut tyydytä, nyt jos koskaan on oikea aika aktivoitua toisenlaisen Euroopan puolesta. Esimerkiksi Attacissa. ☺

Barcelonassa laaditut seitsemän periaatetta on julkaistu kokonaisuudessaan Attacin verkkosivuilla, vuosikokouksen julkilausuman ”Euroopan uusliberaali integraatiomalli hylättävä” (5.3.2012) liitteenä. Viimeisimmässä EAN-kokouksessa Oslossa 8.–10.6. periaatteiden pohjalta hahmoteltiin kampanjakehystä konkreettisen yhteiskampanjoinnin käynnistämiseksi nyt syksyllä.

”

Phillipsin karu analyysi on, että ihmiset voivat kansallisella tasolla osoittaa mieltään niin massiivisesti kuin sielu sietää eikä se tule hetkauttamaan Euroopan päättäjiä. Markkinoiden luottamus, suuryritysten toimintaedellytykset ja euro yksinkertaisesti painavat vaakakupissa enemmän kuin kansalaisten mielipide tai perusoikeudet.

Globattac ja WSF:n suunnittelukokous

TEKSTI MARKO JUUTINEN

Suomen Attac osallistui maaliskuuhun vaihteessa järjestettyyn Maailman sosiaalifoorumin suunnittelukokoukseen yhden edustajan voimin. Asialistalla oli Magreb-valtioiden poliittinen tilanne (kts. Marokon Attac ja Arabikevään hedelmät), Euroopan Attac-verkoston Afrikan kehityshanke sekä itse sosiaalifoorumin suunnittelu. Afrikan kehityshankkeen suurin kompastuskivi on kehityksen suuri tarve. Saharan eteläpuolisten maiden poliittinen ja taloudellinen tilanne on huono, ja hankkeen yhteistyökumppanin, Afrikan Attac-verkoston järjestäytymisaste alhainen. Afrikan verkostolla ei ollut tarjota suunnitelmaa rahoituksen hakemiseksi ja paikalliset järjestöt ovat pääsääntöisesti pieniä sekä usein poliittisen sorron alaisia.

Sosiaalifoorumin osalta keskustelut käytännöistä ja edellisissä foorumissa tehdyistä virheistä oli vilkasta. Keskusteluissa korostui kaksi asiaa: foorumin on tarkoitus olla laajapohjainen ja avoin tapahtuma, ei kansalaisjärjestöjen lähettämien usein palkattujen edustajien ja tietotyöläisten konferenssi. Sen on myös tarkoitus kerätä osallistujia kaikkialta maailmasta ja luoda ja vahvistaa verkostoja. Toiseksi sen on tarkoitus toimia muutoksen välineenä. Kuinka muutos konkretisoituu WSF:n organisoimisessa, on järjestön historiaa painanut kysymys, johon ei nytkään osattu antaa selkeää vastausta.

WSF päätettiin pidettäväksi Tunisiassa maan pääkaupungissa vuoden 2013 keväällä. ☺

”

Sosiaalifoorumin osalta keskustelut käytännöistä ja edellisissä foorumissa tehdyistä virheistä oli vilkasta. Keskusteluissa korostui kaksi asiaa: foorumin on tarkoitus olla laajapohjainen ja avoin tapahtuma.

Profiilissa Attac Marokko

TEKSTI MIMOUN RAHMANI TIIVISTÄEN SUOMENTANUT EEVA TALVIKALLIO KUVA ATTAC MAROKKO

Kansainvälinen Attac on läsnä yhdeksässä maassa Afrikan mantereella. Yksi Afrikan aktiivisimmista paikallisista Attaceista on 15. heinäkuuta 2000 perustettu Attac Marokko. Kansanvalistukseen ja toimintaan keskittyneellä järjestöllä on 16 paikallisryhmää ja noin 400 vapaaehtoisjäsentä, joista suurin osa on nuoria. Järjestö on Afrikassa tunnettu aktiivisuudestaan ”kentällä” sekä vahvasta taisteluhengestä uusliberaalia globalisaatiota ja pääoman ylivaltaa vastaan.

Marokon Attac pyrkii toiminnallaan ”luomaan tilaa kriittiselle ajattelulle ja paljastamaan yhteiskuntaan kohdistuvan uusliberalistisen hyökkäyksen mekanismit ja vaikutukset kaikilla sen ulottuvuuksilla”. Periaateohjelmansa mukaan järjestö taistelee ”sellaisen globalisaation puolesta, joka perustuu kansojen väliselle solidaarisuudelle, jotta tulevaisuus tarkoittaisi sosiaalista oikeudenmukaisuutta, demokratiaa, omanarvontuntoa ja jaettua kehitystä maailmassa, joka ei ole typistettävissä markkinapaikaksi”.

Käytännössä Marokon Attac toimii pitkälti samojen globaalien teemojen parissa kuin muutkin

”

Useita Marokon Attacin jäseniä on vangittu tai irtisanottu mielenosoituksiin osallistumisen vuoksi.

Attacit: kansainvälinen kauppapolitiikka ja vapaa-kauppa-alueet, velkakysymykset, julkisten palveluiden yksityistäminen, maailmanlaajuinen talouskriisi... Kuten muissakin maissa, yhteisiä teemoja käsitellään kuitenkin maan omasta näkökulmasta ja agendalle mahtuu myös sellaisia aiheita, joita esimerkiksi Euroopan Attaceissa ei juuri käsitellä – esimerkiksi muuttoliike ja uusliberaalin talouden globalisaation aikaansaama paikallisen hintatason nousu. Marokon Attac on jäsenenä useissa kansallisissa ja kansainvälisissä järjestöverkostoissa, kuten globaalissa Attac-verkostossa sekä kolmannen maailman velkojen mitätöimisen puolesta kampanjoivassa CADTM-verkostossa.

ATTAC OSANA MAROKON KANSANLIIKETTÄ

Marokon Attac on aktiivisesti mukana maassa pariaikaa käynnissä olevassa, korruptoitunutta hallintoa vastustavassa demokratialiikehinnässä. Käynnistymispäivänsä mukaan nimetty kansanliike sai alkunsa ympäri Marokkoa 20. helmikuuta 2011 tapahtuneista massamielenosoituksista. Sittemmin jossain määrin järjestäytynyt helmikuun 20. päivän liike (M20) toimii Espanjan 15M-liikkeen tavoin horisontaalisesti vailla johtajia, käyttää toimintansa organisoinnissa internetiä ja tekee päätöksiä konsensusmenetelmällä. Liikehinnän puitteissa on tähän mennessä järjestetty kymmeniä paikallisia mielenosoituksia sekä useita

kansallisia toimintapäiviä, jotka ovat parhaimmillaan saaneet liikkeelle lähes 700 000 osallistujaa.

M20-liikettä heikentävät yhtenäisten tavoitteiden ja toimintasuunnitelman puute sekä sen monenkirjava koostumus: sisäiset ristiriidat eritoten radikaalin vasemmiston ja islamistien välillä aiheuttivat ongelmia varsinkin alkuvaiheessa, ennen kuin islamistit jättivät liikkeen maltillisten islamistien noustua valtaan marraskuun 2011 parlamenttivaaleissa. Liikehinta ei myöskään vielä ole onnistunut integroimaan osakseen kaikkia kansalaisyhteiskunnan suuria toimijoita, kuten ammattiliikkeitä, akateemisia työttömiä tai opiskelijoita. Iso osa Marokon Attacin energiasta on viime aikoina mennyt M20-liikkeen tukemiseen

KUVA: Mimoun Rahmani.

ja mielenosoitusten järjestämiseen, ja järjestön jäsenet ovat saaneet osansa protestien tukahduttamiseen pyrkivästä sorrosta. Useita Marokon Attacin jäseniä on vangittu tai irtisanottu mielenosoituksiin osallistumisen vuoksi.

Sorrosta huolimatta Attac Marokko jatkaa toimintaansa: vuodesta 2005 asti Marokon Attac on järjestänyt joka vuosi johonkin ensisijaiseksi koettuun teemaan keskittyvän kansallisen kampanjan, keväisin leirejä nuorille sekä huhtikuussa kevätyliopiston.

Järjestyksessään kahdeksas Attac Marokon kevätyliopisto järjestettiin 13.–15. huhtikuuta 2012 teemalla ”Kapitalismin kriisin ulottuvuudet, vastarinta ja vallankumoukselliset prosessit”. ●

Suomi ja kansainvälinen valtausliike

Vuosi 2011 jäi historiaan suurten joukkoliikkeiden vuotena. Muun muassa Yhdysvaltain Occupy-liike ja Espanjan 15M-kansannousu keräsivät kaduille miljoonia kurjistuspolitiikkaan ja rahoitusmarkkinoiden ylivaltaan kyllästyneitä ihmisiä. Joukkovoimaa herättelevä protesti- ja valtausliike rantautui myös Suomeen syksyllä 2011, mutta toisin kuin ulkomaiset esikuvansa, se ei saanut taakseen massiivisia ihmisjoukkoja.

TEKSTI & KUVA MARISSA VARMAVUORI

Suomen toriliikhehdinnän innoittajana toimi alun perin espanjalainen Todellinen demokratia nyt -liike, joka kevään ja kesän 2011 kuluessa oli laajentunut historiallisen suureksi, satojentuhansien ihmisten vahvuiseksi 15M-kansannousuksi. Juuri 15M kutsui koolle 15. lokakuuta 2011 järjestetyn globaalien toimintapäivien 15.0:n, jonka myötä liikehdintä levittäytyi yli tuhannelle paikkakunnalle ympäri maailman, myös Suomeen. Yhdysvalloissa valtausliike oli levinnyt ympäri maata jo syyskuusta lähtien. Pitkästä aikaa tuntui olevan käsillä hetki, jolloin mikä vain olisi mahdollista. Globaalista liikehdinnästä tuntui olevan muodostumassa jotakin, joka tulisi jäämään historiankirjoihin.

Espanjan ja Yhdysvaltojen liikkeet ottivat haltuunsa kokoontumispaikoikseen yleisiä tiloja, aukioita ja puistoja, joihin voitiin luoda yhteisöllisyyden tunnetta. Valtautusten avulla haluttiin muodostaa jatkuva tila, jossa valtavirran hegemonialle vastakkaiset voimat voisivat alkaa yhdistyä. Myös Suomessa Torikokous-liikehdinnän pyrkimyksenä oli luoda avoin tila rajoja ylittävälle keskustelulle, vaihtoehtojen synnyttämiseksi ja omaehtoiselle, kansalaislähtöiselle toiminnalle. Ulkomaisten esikuvien lailla liikehdinnän toivottiin rakentuvan moniääniseksi, hierarkiattomaksi, inklusiiviseksi ja rauhanomaiseksi.

Niistä kahdestatoista paikkakunnasta, joilla lokakuuseen toimintapäivään Suomessa osallis-

tuttiin, ainakin viidessä toimintaa jatkettiin yli talven. Tampereella kokeiltiin sekä säännöllisiä tapaamisia sisätiloissa että pysyvän mielenosoitusleirin pitämistä Keskustorilla. Vantaalla ja Jyväskylässä järjestettiin säännöllisiä viikoittaisia kokouksia läpi talven. Turussa käytiin leiriytymisestä heti 15.0:n jälkeen muutaman viikon väsytystaistelu, jonka päätteeksi Torikokoukselta vietiin edellytykset jatkaa pysyvää mielenosoitustaan. Turun esimerkki innoitti kuitenkin ihmisiä Helsingissä asettautumaan yhteen paikkaan, osuvasti Kansalaistoriksi nimetylle aukiolle ja avaamaan sinne avoimen, pysyvän tilan yli puolen vuoden ajaksi.

KUVA: Helsingin Occupy-leiriytyjät viettivät musiikkitalon takana olevalla Kansalaistorilla lähes kahdeksan kuukautta. Vaihtuvuus leiriytyjien keskuudessa oli suurta. Kuukausien aikana leirissä vietti aikaa sadat ihmiset.

LIIKEHDINTÄ VUONNA 2012

Talven 2011-2012 aikana liikehdintä sekä Euroopassa että muissa maanosissa jatkui, mutta osittain muotoaan muuttaen. Useimmissa paikoissa mielenosoitusleirien sijasta aktivistien energia alkoi suuntautua moniin konkreettisempiin projekteihin ja paikallisiin taisteluihin, Espanjassa esimerkiksi toimiin, joilla puolustettiin kollektiivisesti häätöuhan alaisena olevia lähimmäisiä ja vallattiin tiloja asunnoiksi kotinsa menettäneille ihmisille.

Pitkän kylmän talven aikana sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa uskottiin ja toivottiin liikehdinnän heräävän keväällä eloon entistäkin voimakkaampana. Kevään heräämisestä tuli vahva symbolinen ilmaus, jolla liikkeen tulevaisuudelle ladattiin suuria odotuksia. Monissa maissa tosin viranomaiset olivat aktivistien tavoin hyvin valmistautuneita kevään saapumiseen. Liikehdintä kohtasikin kovia viranomaistoimia pyrkiessään kokoontumaan näyttävästi uudelleen talven jälkeen. Yhdysvaltojen ja Espanjan ohella myös Saksassa nähtiin keväällä 2012 erittäin kovaotteinen voimannäytös, kun rauhanomaisesti mieltään osoittamaan kerääntyneet aktivistit kokivat mielivaltaisia pidätyksiä ja poliisiväkivaltaa Blockupy Frankfurt -toimintaviikon aikana.

Myös Helsingissä kaupunki päätti kesäkuussa 2012 häätää Torikokouksen, joka oli siinä vaiheessa ehtinyt kokousta yhtäjaksoisesti seitsemän ja puolen kuukauden ajan. Häädön jälkeen Torikokous on jatkanut toimintaansa, mutta ilman pysyvää fyysistä tilaa.

MILJOONIA IHMISIÄ KADUILLA – MUUTTUUKO MIKÄÄN?

Massiiviset protestit, joita eri maissa on nähty, ovat vaikuttaneet lopulta vain hyvin vähän harjoitettuun parlamentaariseen politiikkaan. Säästökuureja ja leikkauksia vastustavat mielenosoitukset Etelä-Euroopassa eivät ole onnistuneet estämään säästökuureja, vaikka kaduilla on ollut satojatuhansia, jopa miljoonia ihmisiä. Mikä sitten on protestien myötä muuttunut?

Yksi erittäin tervetullut muutos, jonka ennen kaikkea yhdysvaltalainen Occupy-liike on saanut aikaan, on muutos talouspolitiikkaa koskevassa julkisessa keskustelussa. Sen myötä kapitalismin kritisoinnista on tullut aiempaa sallitumpaa, OWS:n tapauksessa jopa trendikästä, kun se vähän aikaa sitten oli vielä todella suuri tabu. Toinen merkittävä tekijä, jota liikehdintä on levittänyt, on voimaantumisen kokemus - tuntemus siitä, että ei ole yksin vastustamassa valtavia epäkohtia ylläpitäviä globaaleja rakenteita, vaan että on olemassa myös valtaisa kansanliike, jolle voikin äkkiä olla mahdollista horjuttaa kyseisiä rakenteita.

Merkittävää liikehdinnän toiminnassa on ollut lisäksi se, etteivät ihmiset ole tyytyneet vain kritisoimaan ei-toivottuja yhteiskunnan rakenteita, vaan ovat myös käytäntöjen tasolla etsineet ja löytäneet keinoja haastaa vallalla olevaa markkinaehtoista logiikkaa. Samalla kun valtausliikehdinnän toiminta on vastustanut ja tietoisesti purkanut ei-toivottuja yhteiskunnan rakenteita, se on myös pyrkinyt vahvistamaan sellaisia arvoja ja instituutioita, jotka on koettu tärkeiksi. ●

Liikkeet ja vaikuttamisen tila

TEKSTI TEPPO ESKELINEN KUVA MARJAANA VARMAVUORI

Viimeaikaiset suuret kansalaisliikkeet ovat herättäneet mielenkiintoa epäviralliseen politiikkaan. Arabikeväästä alkanut ja Espanjan ja New Yorkin kautta jokseenkin maailmanlaajuisesti levinnyt liike on innostanut monia, joille politiikan vaihtoehtottomuus on aiemmin näyttänyt läpäisemättömältä.

Tärkeä jatkokysymys kuuluu, mitä liikehdintä on saavuttanut, tai mitä se voi saavuttaa. Vaikka kyse onkin valtavasta mobilisaatiosta ja tärkeästä ja inspiroivasta tekijästä, kyynikko nostaa helposti päätään. Arabimaissa saatettiin heittää vanhoja johtajia vallasta, mutta mitä tuli tilalle? Egyptiä hallitsevat sotilaat, ja IMF ei ole heikentänyt asemaansa missään. Occupy-liikkeet eivät ole hievauttaneet finassoitunutta kapitalismia mihinkään, tuskin vaikuttaneet sääntelyagendaankaan.

Totta tämäkin. Mutta olennaista on muistaa, mitä kansalaisliike on ja mitä se ei ole. Ennen kaikkea kansalaisliike ei ole poliittinen puolue. Poliittiset puolueet luovat periaateohjelmia, joiden toteutumista ne seuraavat ja josta ne osaaavat päättää, mihin periaatteisiin ne suhtautuvat ehdottomina ja mihin joustavammin.

KANSALAIKKEET OVAT toisenlaisia. Niiden saavutukset liittyvät poliittisen paineen luomiseen ja yhteiskunnallisen keskustelutavan muuttamiseen. Toki liikkeellä voi olla kärkeä konkreettinen vaatimus – kuten Attacilla Tobinin vero – mutta useimmiten saavutukset liittyvät johonkin yleisempään – kuten Attac on epäilemättä vaikuttanut tekniseksi mielletyn pääomien liikkuvuuden politisoitumiseen yleisemmin.

Liike vaikuttaa jo olemassaolollaan. Vahva kansalaisyhteiskunta on eräänlainen demokratian tae. Se estää viemästä yhteiskuntaa kapeita eliittejä hyödyttävään suuntaan, ainakaan helposti. Kaikkein räikeimpiä ideoita ei viitsitä yrittää reaktioiden pelossa. Liike on tässä mielessä myös itseään vahvistava. Arabimaissa ja Yhdysvalloissa oltiin totuttu alistuneeseen kansaan. Kun tämä tottumus repesi, se repesi kunnolla. Kyse on poliittiseksi subjektiksi tulemisesta, ei ainoastaan subjektina toimimisesta.

OCCUPY-LIIKKEESTÄ nostetaan usein esille se, ettei Occupylla ole mitään erityisen selvää vaatimuslistaa. Tämä on aivan totta. Vaatimukset keskittyvät rikkaimman prosentin vallan ja aseman vastustamiseen. Välineet halutaan pitää avoimina.

Silti Occupy on ollut tehokkaampi vasemmistolainen vaikuttaja Yhdysvalloissa kuin demokraatipuolueen kuluneet kolme vuosikymmentä. Se on muuttanut radikaalisti vallitsevaa yhteiskunnallista kertomusta. Siinä missä pitkään erinäisistä ongelmista syytettiin julkista sektoria eli ”Washingtonia” ja yleisesti hyväksytty kertomus painotti ”hyvien veronmaksajien” yleistä siunauksellisuutta, Occupy on tuonut kapitalismin sisäiset intressiristiriidat näkyviin. Rikkain yksi prosentti on todella saanut viime aikoina melkein kaiken, eikä tähän johtaneesta politiikasta ole todellakaan ollut hyötyä kaikille muille.

Finanssikriisin jälkeisessä Yhdysvalloissa tämä on ollut erittäin merkittävää. Monet ovat menettäneet paljon, sekä rahallisesti että turvallisuuden tunteen ja unelman mielessä, ja hyvillä selityksillä tapahtuneen syistä on väliä. Juopa yhden prosentin ja muiden välillä on hyvä selitys. Ennen kaikkea se on poliittinen selitys, ja se on selitys joka näyttää ”yhteisen edun” valheellisuuden.

Monien keskeisten poliitikkojen on ollut pakko myötäillä Occupyn perusideaa, koska siitä on tullut niin suosittu, kaikkea todennäköisyyttä vastaan. Occupyn kertomus on jo pakottanut reagoimaan radikaalivasemmistolaiseen haasteeseen ja muuttanut yhteiskunnallisen ajattelun perustaa.

KAIKKIALLA MAAILMASSA, myös Suomessa, liikkeiden saavutukset ovat samanlaisia. Toisaalta liikkeet näyttävät yhteiskunnan uudella tavalla ja luovat vaihtoehtoja, kamppaillen hegemonisesta kertomuksesta yhteiskunnassa. Samalla ne kutsuvat vahvistumaan poliittisena subjektina, osoittaen ettei alistuminen ole välttämätöntä.

Kun tällaiset asiat onnistuvat, kyse on merkittävästä saavutuksesta. Toki on toivottavaa, että vaihtoehtojen osoittamisen jälkeen niitä aletaan toteuttaa. Se on taas politiikan työsarkaa. ●

KUVA: Suomen Occupy on marssinut muun muassa vanhusten oikeuksien puolesta.

Kuka osti Arabikevään hedelmät?

TEKSTI & KUVA MARKO JUUTINEN

Arabikevään tuloksia kannattaa tarkastella, ei vain kansalaisoikeuksien, vaan myös kapitalistinen diktatuurin kannalta. Kansalaisoikeudet sinänsä eivät nimittäin tarkoita, että niitä käytettäisiin kansalaisten hyvinvoinnin edistämiseen. Yhdysvaltalainen demokratiakin näyttöytyy pikemminkin uuden aikaisena diktatuurina, jossa kansalaisoikeudet edustavat enemmänkin vallan legitimeettiiä ylläpitävää demokratian illuusiota kuin todellisenä demokratiana.

Joulukuussa 2010, kun tunisialainen vihanneskauppias teki polttoitsemurhan, maata hallitsi uusliberalistista politiikka harjoittanut diktaattori Ben Ali. Tammikuussa 2011 Ali lähti maanpakoon voimakkaiden protestien jälkeen, ja niinpä ihmiset myös Egyptissä, Libyassa ja Syyriassa siirtyivät aukioille ja toreille vaatimaan demokratiaa kuin ateenalaiset konsanaan. Tästä seurauksena myös Egyptissä saatiin hädätettyä uusliberalismin voitelemaa ystävyyttä Yhdysvaltoihin vaalinut johtaja.

Ennen arabikevääksi nimettyjä kansannousuja Syyrialle, Libyalle, Egyptille ja Tunisialle oli yhteistä enemmän tai vähemmän autoritaarinen poliittinen järjestelmä. Niitä taas erotti suhtautuminen uusliberalistiseen maailmanjärjestykseen ja imperialistiseen USA:han.

Libyan johtajalla Muammar Gaddafilla oli hyvät suhteet latinalaisen Amerikan vahvaan mieheen, imperialistisen eliitin voimakkaasti parjaamaan Hugo Chaveziin, jonka bolivaarinen vallankumous sai voimakasta kannatusta Washingtonin konsensuksen raunioilla Boliviassa, Ecuadorissa ja monissa pienemmissä valtioissa. Suuremmista valtioista hyviä suhteita kehittyvään vasemmistoblokkiin pitivät erityisesti Argentiina ja Brasilia. Gaddafi siis lukeutui uusliberalistisen maailmanjärjestyksen vastustajiin.

Myös Syyrian presidentti Bashar al-Assad on vastustanut vahvasti yhdysvaltalaisista imperiaalismin samoin kuin Israelin miehityspolitiikkaa. Molemmat ovat asioita, jotka yhdistävät presidenttiä ja kansaa. Toisin kuin uusliberalistiseen politiikkaan sitoutuneita egyptiläisiä ja tunisialaisia virkaveljiään, Gaddafia ja al-Assadia ei nin vain onnistuttu kampeamaan valtaistuimiltaan.

Libyassa, Gaddafin valtakunnassa, johtajien syrjäyttäminen ja demokraattiset vaatimukset eivät tuottaneet tulosta ilman ulkomaista apua. Libya ajautui sisällissotaan ja Gaddafi murhattiin. Syyriassa aseelliset konfliktit ovat puolestaan jatkuneet näihin päiviin asti. Kofi Annan johtaa rauhanprosessia ja presidentti Bashar al-Assad on edelleen vallassa.

Tilannetta voidaan tulkita kahdella tavalla: Tu-

nisiassa ja Egyptissä hallitukset olivat paitsi autoritaarisia, ne myös edustivat kansan silmissä vierasta valtaa. Syyriassa ja Libyassa hallinto oli autoritaarinen, mutta sillä oli myös jonkinasteinen kannatus kansalaisten keskuudessa, koska se vastusti imperialismia niin poliittisessa kuin taloudellisessakin mielessä. Israelilaisen verkkolehden Haaretzin mukaan al-Assad ei vielä reilu vuosi sitten pelännyt syrjäyttämistään, koska hän näki yhdysvaltalaisen imperialismiin ja Israelin miehityspolitiikan vastustamisen yhdistävän häntä niin vahvasti kansaan. Toisenlaisen selitysmallin mukaan Syyrian ja Libyan diktaattorit taas mieluummin tapattivat vastustajansa kuin luopuivat vallasta.

YHDYSVALTOJEN JA Washingtonin konsensuksen vastustajien kohtalo on usein ollut joko kaatua CIA:n tai Yhdysvaltain armeijan tukemien vallankaappausten seurauksena, tai ajautua sisällissotaan, jotka monesti päättyvät vanhan hallinnon korvaamiseen ”demokraattisella” hallinnolla. Chile edustaa edellistä tapausta, esimerkkejä jälkimmäisestä ovat Irak ja Afganistan. Pyhien motiivien innoittamat ristiretket kansojen vapauden ja hyvinvoinnin puolesta ovat olleet verisiä ja jättäneet

maat kaaokseen.

Tästä näkökulmasta arabikevät viattoman demokraattisena hankkeena ei ole onnistunut ainoakaan Libyassa ja Syyriassa. Tunisialaisten kansalaisjärjestöjen mukaan ei myöskään Tunisiassa. CATDM:n (ajaa kolmannen maailman velan kuoltamasta) ja Tunisian Attacin puheenjohtajan, Fathi Chamkhin mukaan uutta perustuslakia koskevassa keskustelussa islamin rooli on noussut etusijalle. Diktaattorin jälkeensä jättämästä velasta tai talouspolitiikasta ei keskustella maassa, jossa Chamkhin mukaan on pahin lama 50 vuoteen, velkaa 52 prosenttia BKT:sta, työttömiä lähemmäs 20 prosenttia ja jossa köyhyys lisääntyy ja elinkustannukset ovat nousseet. Vallankumouksen päävastuunkantajat, maan köyhin väestönosa ja työttömät, ovat syrjäytyneet politiikasta. Uusliberalismiin myönteisesti suhtautuvat islamistit hallitsevat keskustelua.

Guinealaisen tutkimuskeskuksen johtaja Sékou Mohamed Sylla luonnehti Tunisiassa pidetystä kansalaisjärjestötapaamisesta puheita demokratiasta hömpötykseksi, ellei ymmärretä köyhän väestön ongelmia: vihanneskauppias, kadunlakaisijat, työttömät ja kouluttamattomat ihmiset, joiden päähuolenaihe on vatsan täyttäminen, eivät tee mitään äänioikeudella. ”Ei palopuheet vatsaa täytä, eikä tyhjää täydeksi tee” on sangen osuvasti laulettu värssy. Niinpä Tunisiassa kansalaisjärjestöjen edustajat olivat kaikki ylempää väestönluokkaa. Olipa joukossa autonkuljettajana kuninkaallinen, suoraan alenevassa polvessa. Tämä innostuneena kertoili ulkomaanmatkoistaan, joista vain arabiaa puhunut maalta tullut taksikuski ei olisi osannut haaveillakaan.

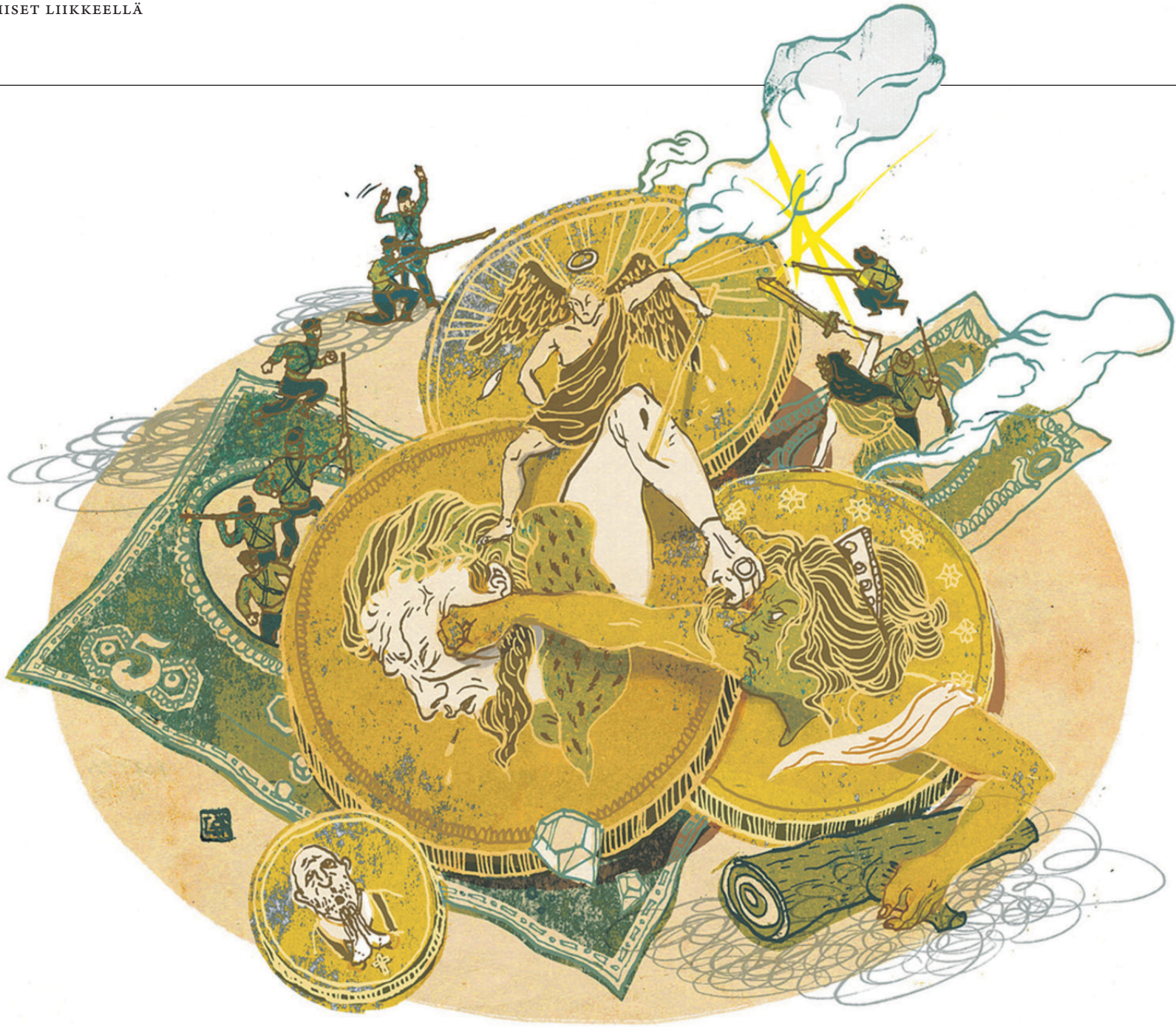
Demokratiasta ei ole mitään hyötyä, jos poliittinen toiminta jää eliitin edustajien valitsemiseen vuosi toisensa perään. Demokraattiset oikeudet ovat mahdollisuus, mutta sangen usein taloudelliset valtasuhteet ja vatsan täyttämisen tarve rakentavat siitä melkein pä Orwellilaisen demokratian illuusion. Tunisian kansalaisjärjestötapaamisessa pääasiallinen tunnelma oli kaikesta huolimatta toiveikas samaan tapaan kuin meillä vappumarsseilla, torikokouksissa ja muissa tempauksissa. ●

”

Tunisiassa kansalaisjärjestöjen edustajat olivat kaikki ylempää väestönluokkaa.

KUVA: Tunisian kansalaisjärjestötapaamisessa oli ilmassa optimismia.

Uusklassisella kasvumallilla ei ole vastinetta todellisuudessa

Tässä juttusarjassa käsitellään valtavirtaisen taloustieteen perusteesejä ja niihin liittyviä ongelmia sekä analysoidaan nykymuotoisen rahatalousjärjestelmän todellista luonnetta. Tarkoituksena on osoittaa, että monet valtavirtaisesta talousteoriasta johdetut ajatusmallit ja tulkinnat talouden toiminnasta eivät vastaa todellisuutta, mikä avaa mahdollisuuksia talousjärjestelmämme kriittiselle tarkastelulle. Kirjoittaja on tutkija ja Attacin jäsen, jonka kiinnostuksen kohteita ovat heterodoksiset taloustieteen suuntaukset ja erityisesti tuotannon rahateoria.

TEKSTI JUSSI AHOKAS KUVA VICTO NGAI

Valtavirtaisen taloustieteen kasvuteoriat olettavat ainoastaan tarjontapuolen tekijöiden vaikuttavan talouskasvuun. Esimerkiksi uusklassisen kasvumallin mukaan talouskasvu syntyy työvoiman ja pääoman määrän kasvusta sekä teknologisen kehityksen aikaansaamasta tuottavuuden kasvusta. Myös niin sanottu uusi kasvuteoria, jossa kiinnitetään enemmän huomiota tuottavuuden kasvun syihin, lähete liikkeelle samasta oletuksesta.

Vahvan tarjontapainotteisuuden vuoksi valtavirtaiset kasvumallit soveltuvat huonosti rahatalouden kasvun analysointiin. Rahataloudessa nimittäin kysynnällä on usein suurempi merkitys taloudelliseen kehitykseen ja talouskasvuun

kuin edellä mainituilla tarjontatekijöillä. Monesti kysyntätekijät jopa määrittelevät tarjonnassa tapahtuvia muutoksia. Valtavirtaisessa kasvuteoriassa tätä ei kuitenkaan tunnusteta, vaan kysynnän oletetaan olevan alisteista tarjonnalle. Kuuluisan Sayn lain mukaan tarjonta synnyttää aina oman kysyntänsä. Lisäksi valtavirtaisessa kasvuteoriassa talouden tuotantoresurssien oletetaan olevan aina käytössä täysimääräisesti.

Rahatalouden perusmekanismien tarkastelu osoittaa, että molemmat valtavirtaisen kasvumallin pääoletuksista ovat virheellisiä. Kysyntätekijöiden merkitys selviää tarkastelemalla yritysten perustoimintoja rahataloudessa. Kun yritykset alkavat suunnitella uutta tuotantoa tai uusia in-

vestointeja, tekevät ne ensiksi arvion hankkeen kannattavuudesta. Jos yritykset arvioivat tulevaisuuden myynneistä syntyvien rahavirtojen ylittävän tietyllä aikavälillä investointeihin ja tuotantoon menevät rahavirratt, ovat ne valmiita aloittamaan tuotannon tai investoimaan. Ilman odotusta rahamääräisistä voitoista yritykset luopuisivat hankkeista.

Mitä enemmän taloudessa on kulloisenakin hetkenä kulutushalukkuutta ja mitä laajemmin kulutushalukkuus aktualisoituu kulutukseksi ja synnyttää uusia rahavirtoja, sitä suuremmalla todennäköisyydellä yritys onnistuu tekemään voittoa. Kokonaiskysynnän taso on siis keskeinen vaikuttaja yritysten tuotantopäätöksen muodos-

KOHTI
PAREMPAA
TALOUS-
TIEDETTÄ
OSA 2

tumisessa. Nykymuotoisessa velkaperustaisessa rahatalousjärjestelmässä kokonaiskysynnän kasvulle ei ole ennalta määrättyjä rajoitteita, sillä liikepankit voivat vastata yritysten ja kotitalouksien kulutushalukkuuteen myöntämällä rahamääräisiä luottoja. Rahan tarjonta on siis kysyntävetoista ja taloudellisen aktiivisuuden määrittelemää.

Tarkastelumme perusteella esimerkiksi valtavirtaisessa kasvuteoriassa keskeinen pääoman määrän kasvu näyttääkin olevan riippuvaista yritysten tulevaisuutta koskevista odotuksista. Näihin puolestaan vaikuttavat oleellisesti tämänhetkiset kysyntäolosuhteet. Jos yrityksen valmistamia tuotteita ei haluta ostaa tänään, ei investoinneille ja tuotannon laajentamiselle huomenna ole mitään perusteita. Toisin kuin valtavirtaisessa kasvuteoriassa, todellisuudessa talouden säästämisaste ei määrittelekään investointien tasoa, vaan investoinnit syntyvät yritysten aktiivisen harkinnan ja taloudellisen riskinoton seurauksena.

Myös työvoiman tarjonnan kasvu ja tuottavuuden kasvu ovat riippuvaisia kysyntäolosuhteiden kehityksestä. Mitä enemmän taloudessa on kulutushalukkuutta ja mitä enemmän kulutuksen aktualisoivia velkasuhteita syntyy, sitä suuremmaksi muodostuu työvoiman kysyntä. Kasvat palkat ja lisääntyvät työmahdollisuudet alkavatkin houkutella ihmisiä työvoiman ulkopuolelta työmarkkinoille. Kokonaiskysynnän kasvu kasvattaa myös yritysten voittoja, minkä seurauksena laskennallinen työn tuottavuus paranee. Myös

reaalinen tuottavuus voi parantua, kun kasvava taloudellinen aktiivisuus lisää kilpailua ja tekee vähitellen reaalisista tuotannontekijöistä, ennen kaikkea työvoimasta niukan resurssin. Tällöin yritysten ainoa keino hankkia kilpailuetua ja kasvattaa voittoja ovat uudet investoinnit ja tuottavuuden parantaminen.

Myös todellisuudessa tarjontapuolen rajoitteet ovat siis olemassa, mutta ne tulevat vastaan huomattavasti myöhemmin kuin valtavirtaisessa kasvumallissa oletetaan. Yleensä kasvutarkasteleissa nimittäin oletetaan kiinteä työttömyysaste sekä työhön osallistumisaste, jolloin täystyöllisyys saavutetaan huomattavasti ennen todellista täystyöllisyyttä. Koska talouden oletetaan olevan lähes aina täystyöllisyystilassa, nähdään kokonaiskysynnän kasvu pikemminkin inflaatiota tuottavana ongelmana kuin kasvun tekijänä.

Jotta taloustiede voisi sanoa jotain oleellista talouden kasvusta, tulisi sen laajentaa näkökulmaansa valtavirtaisen kasvumallin ulkopuolelle. Tutkimalla rahatalouden perusprosesseja eli rahaa, kysynnän ja tarjonnan välistä dynamiikkaa sekä taloudellisten toimijoiden käyttäytymiseen vaikuttavia motiiveja, myös talouskasvun taustamekanismit tulevat näkyviin. Tuntemalla paremmin rahatalouden kasvun mekanismit taloustieteilijät voisivat antaa myös muunlaisia politiikkaohjeita kuin työntarjonnan lisäämisen työmarkkinoita joustavoittamalla ja työntekijöiden neuvotteluasemaa heikentämällä. ●

ATTAC TARVITSEE TUKEASI

Jotta työtämme oikeudenmukaisemman maailman puolesta voidaan entisestään aktivoita, tarvitsemme sekä innokkaasti toimivia ihmisiä että muita voimavaroja. Attacin toiminta perustuu lähes kokonaan vapaaehtoistyöhön sekä jäsenmaksuista ja lahjoituksista saataviin tuloihin. Ilman jäsenistöään ja jäseniltä saatua tukea Attacin ei olisi mahdollista jatkaa kamppailuaan paremman maailman puolesta.

Huomaa siis, että jos jäsenmaksusi on syystä tai toisesta tämän vuoden osalta jäänyt maksamatta, olisi erittäin tärkeää että vielä maksaisit sen. (Maksu suoritetaan tilille 800011-70796412 / Attac ry. Laita viestiksi: Jäsenmaksu 2012 ja oma nimesi)

(jäsenmaksu 30 euroa/vuosi, opiskelijoilta, työttömiltä, eläkeläisiltä ja muilta vähävaraisilta 10 euroa/vuosi)

Taloudellisen panoksesi lisäksi voit antaa Attacille myös arvokasta aikaasi ja osaamistasi ja lähteä mukaan järjestön toimintaan. Ota yhteyttä lähimmän paikallisosastosi yhteyshenkilöön, jonka yhteystiedot löydät osoitteesta www.attac.fi.

Meidän tulee jatkaa väsymätöntä työtämme, luoda talouspolitiikalle vaihtoehtoisia toimintasuosituksia ja tuoda uusia ehdotuksia ja visioita esiin. Attacia tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan!

% HALUATKO LIITTYÄ ATTACIN JÄSENEKSI?

Tule kanssamme parantamaan
maailmantaloutta!

Liity Attacin jäseneksi lähettämällä
yhteystietosi osoitteeseen
attac.jasenet@gmail.com.

Jäsenmaksu (2012) 30 euroa/vuosi
(vähävaraiset 10 euroa/vuosi).

Voit myös tukea toimintaamme tekemällä
lahjoituksen tilille: 800067-10053141
(Lupanumero OKH184A).

JÄSENMAKSUT NOUSEVAT – LISÄETUJA JÄSENMAKSUN MAKSANEILLE!

Vuosikokouksen päätöksen mukaisesti Attacin jäsenmaksuun 2013 sisältyy suomenkielisen Le Monde Diplomatiquen vuositilaus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että Attacin jäsenet saavat lehden puoli-ilmaiseksi. Lisäksi Hiekanjyvät julkaistaan ilmestyessään Diplon liitteenä, jolloin senkin levikki kasvaa 10 000–15 000 kappaleeseen. Nykyään Diplo ilmestyy kuusi kertaa vuodessa, sillä Le Monde Diplomatiquen ja Novaja Gazetan suomenkieliset laitokset ovat yhdistyneet kuusi kertaa vuodessa ilmestyväksi 48-sivuiseksi aikakauslehdeksi, johon valitaan artikkeleita myös muista laatumedioista.

Vuosikokous päätti lisäksi korottaa kaikkia Attacin jäsenmaksuja. Vuodesta 2013 alkaen jäsenmaksut ovat 45 € työssäkäyville ja 18 € opiskelijoille, työttömille ja vähävaraisille.

Tervetuloa seuraavaan vuosikokoukseen, jossa asiasta keskustelu jatkuu!

Puheenjohtajat
Kuutti Koski, Heikki Patomäki, Eeva Talvikallio